

poglavje

Slovenski jezik in jezikovna politika

Osrednji cilj slovenske jezikovne politike je oblikovanje skupnosti samostojnih govorcev z razvito jezikovno zmožnostjo v slovenščini, zadostnim znanjem drugih jezikov, z visoko stopnjo jezikovne samozavesti in ustrezno stopnjo pripravljenosti za sprejemanje jezikovne in kulturne različnosti. Jezikovna politika je usmerjena v ohranjanje, krepitev in razvoj slovenskega jezika in slovenske jezikovne skupnosti, tudi v širšem okviru jezikovne politike Evropske unije. Z ustreznimi, predvsem spodbujevalnimi ukrepi skrbi, da bo obseg zasebne in javne rabe slovenskega jezika pri domačih govornicah čim večji, čim bolj dostopna pa bo slovenščina tudi za govorce drugih jezikov. Republika Slovenija slovenščini zagotavlja prevladujočo vlogo v uradnem in javnem življenju, upoštevajoč jezikovno politiko javne in uradne rabe italijanskega ali madžarskega jezika na območjih občin, v katerih živita avtohtoni narodni skupnosti, obenem pa svojim državljanke in državljanom in drugim prebivalcem omogoča sporazumevanje in obveščanje v tujih jezikih. Zavzema se za krepitev in dosledno uresničevanje jezikovnih pravic slovenske narodne skupnosti v sosednjih državah ter pravic govork in govorcev slovenščine kot enega izmed uradnih jezikov Evropske unije v poslovanju z institucijami EU. Na ravni jezikovnega izobraževanja bo jezikovna politika v naslednjem obdobju posebno skrb namenila jezikovnemu pouku slovenščine v vzgojno-izobraževalnem sistemu Republike Slovenije, raziskavam slovenskega jezika ter evalviranju in raziskovanju jezikovnega izobraževanja v slovenščini. Skušala bo ozaveščati o pomenu jasnega in razumljivega uradnega jezika. Na področju jezikovne opremljenosti so nujni spodbujanje digitalizacije, gradnja, posodabljanje in vzdrževanje temeljnih jezikovnih tehnologij za slovenščino ter omogočanje prostega dostopa za vse obstoječe jezikovne vire in priročnike. **Treba je sistematično skrbeti za prisotnost slovenščine v digitalnem okolju, tj. da se bo slovenščina enakovredno s tujimi jeziki uveljavila v različnih aplikacijah (vmesnikih v elektronskih napravah, npr. avtomobilih, telefonih), kot to določa drugi odstavek 20. člena Zakona o javni rabi slovenščine (Uradni list RS, št. 86/04 in 8/10; ZJRS); enako velja za pretočne internetne storitve (prevode tujih filmov, oddaj).** Za dejavno večjezičnost prebivalcev Evropske unije bo treba na visokošolski strokovni ravni omogočiti učenje strokovne slovenščine in znanstvenega pisanja hkrati z ustreznim obvladovanjem strokovnega sporazumevanja v drugih jezikih. Za razvoj slovenščine v znanosti se mora spodbujati tudi kakovostno objavljanje v slovenskem jeziku. Država mora podpirati znanstveno produkcijo v slovenskem jeziku, ki je dragocen vir slovenskega strokovnega izražanja in strokovnega izražanja, tudi nastajanje kakovostnih terminoloških virov, pri katerih sodelujejo strokovnjaki z obravnavanih področij in jezikoslovci. Ker je terminologija hitro razvijajoči se del vsakega jezika, je pomembno sistematično podpirati tudi terminološko svetovanje. Jezikovna politika upošteva, da slovenski jezik ni samo današnji knjižni oziroma standardni jezik, temveč so to tudi številna in zelo besedilno bogata narečja. Z njimi spoznavamo posebnosti slovenskih narečij ter tako ohranjamo zavest o zvrstnosti slovenskega jezika in o narečju kot eni od njegovih različic ter podpiramo ustvarjanje v lokalnih knjižnih različicah.

Razvojni cilji:

- **Stalno spremljanje in evalviranje slovenske jezikovno politične situacije** glede na družbene spremembe tako znotraj kot zunaj Republike Slovenije ter spremljanje javne rabe slovenščine v odnosu do drugih jezikov.

- **Ozaveščanje o pomenu in vlogi rabe slovenščine na celotni vertikali izobraževanja in v javnih medijih** ter o pomenu lektorskih storitev na vseh področjih javnega življenja (mediji, gospodarstvo, javne ustanove itd.).
- **Evalvacija ustreznosti in učinkovitosti formalnopravnih vidikov slovenske jezikovne politike** (predpisi in strateški akti) ter priprava pravnih sprememb.
- **Nadzor nad rabo slovenščine na mednarodnih javnih dogodkih v Sloveniji** ter zagotavljanje rednega prevajanja in tolmačenja v institucijah EU v vse uradne jezike EU s pomočjo urejenega institucionalnega ustroja.
- Vključevanje v mednarodne raziskave bralne pismenosti otrok in odraslih ter **razvoj vsestranske podpore bralne kulture**.
- **Spodbujanje digitalizacije in uporabe sodobnih tehnologij** pri razvoju in posodabljanju jezikovnih tehnologij in virov, vključno z uporabniškimi vmesniki.
- **Promocija slovenskega jezika**, s poudarkom na enotnem slovenskem kulturnem prostoru, ob upoštevanju raznolikosti slovenskega jezika, tako regionalnih posebnosti kot jezikov ranljivih jezikovnih skupin.